

บทที่ 8

ภูมิปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน

วรรณกรรมหนังตะลุงที่ศินออกาจากมีเนื้อเรื่องที่สนุกตื่นเต้นชวนติดตาม มีบทกลอนที่ไพเราะมี韻格 มีคติที่ชวนคิดความ มีตัวละคร มีฉาก มีบทสนทนามีบรรยายภาพที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องมีบทคลอกที่แยกยลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ

บทคลอกเป็นบทที่สร้างอารมณ์ขัน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางด้านภาษา จิตวิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คติความเชื่อ ตระกวิทยา คติชนวิทยา สังคมวิทยา และวัฒนธรรมนอกจากนี้ บทคลอกยังสัมพันธ์กับกลวิธีสร้างบทคลอกคือการสร้างบทคลอก หรือการสร้างอารมณ์ขัน จึงสัมพันธ์กับภูมิปัญญาและเป็นสิ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาของผู้สร้างและสังคมนั้นได้เป็นอย่างดี

ในวรรณกรรมหนังตะลุง มีกลวิธีสร้างบทคลอก หรือกลวิธีสร้างอารมณ์ขันที่แยกยล คลายวิธี ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

1. การหักมุม

การหักมุม คือ การเปลี่ยนเรื่องเป็นตรงกันข้าม สวนกับเรื่องที่เล่าหรือสวนกับความรู้สึกสามัญ ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ขันได้ การหักมุมปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลอกในเรื่องยอดกตัญญูของกั้น ทองหล่อ ตอนเท่งกล่าวชมสุริยันที่รู้จักใช้คนให้หมายกับงาน ใช้กลวิธีหักมุมตอนเท่งสรุปว่าตนหมายกับงาน คือ ชิมแกง ดังนี้

เหง่ : น้องสุริยันรู้จักให้คนจริง ๆ นางยักษ์กิรินิคงต้องให้ทำงานเกี่ยวกับออกกำลังหนัก ๆ ขายส่วยทำงานแบบความคิด คนแกร่งรอบคอบ องค์หญิงศุภารัตน์ต้องจัดที่ห้องนอนห้องรับแขก ให้จึงทำกับข้าว ให้หมูนึ่งถังด้วย ดูซิแกง

(กืน ทองหล่อ : ยอดกตัญญู)

ตัวอย่างที่ 2 บทตอกในเรื่องสามแผ่นดินของพ่วง บุญรารัตน์ ตอนนวรัตน์ จันทร์ ศรินยา หมูนึ่ง และเหง่ทราบว่าวิรุณ คือ บุนพลวิทูรแห่งนครศรีบูรพา ปีกอตัวมาสืบราชการลับ ใช้กลวิธีหักหมุน ตกนเหง่ โถดตอบกับหมูนึ่งที่คาดคะเนว่าเมืองถาวไม่รักแต่ถ้าแม่ยาวยรักก็มีหวัง ซึ่งเหง่โถดตอบว่ามีหวัง คือ ได้กับแม่ยาวย ดังนี้

วรรณ : ข้านแต่พระแม่เจ้า บัคనีเกล้าฯ ได้ทราบความลับของไชยวิรุณหมวดแสงัว มั้น คือ บุนพลวิทูรแห่งศรีบูรพาประเทศ

จันทร์ : บุนพลวิทูร ผู้ยอดเยี่ยมในเชิงคาน นะรี

วรรณ : ไห้แล้ว พะยะคะ นีหนังสือลับที่บุณกรคู่หมั้นของวิทูรมีนา

ศรินยา : อาจารย์วิรุณมีคู่หมั้น ตายแล้ว

จันทร์ : เขาเป็นศัตรูตัวนักการของเรานี่ ไปตามเสด็จทูลกระหม่อมพ่อของถูก อาจเกิดเรื่องร้ายได้ ศรีบูรพาจะยกทัพมาตีเมืองเราในไม่ช้านี้ เมืองไตรจักรก็เหมือนมีมองของถูก ขณะนี้เข้าพ่อเห็นอหัวไม่อยู่ ขอให้ถูกคุณเดแทนบิดาเขาด้วย จัคค่ายถูกประตุหอบให้เรียนเรียบ

วรรณ : เรื่องรบทัพจับศึก ถูกไปรบคนัก

จันทร์ : ขอบใจมาก ถูกรักของแม่

หมูนึ่ง : ถ้าแม่ยาวย ถึงถูกถาวไม่รัก ถูกว่ามีหวัง

เหง่ : มีหวังได้กับแม่ยาวย

(พ่วง บุญรารัตน์ : สามแผ่นดิน)

ตัวอย่างที่ 3 บทตอกในเรื่องครูบ้านนอกของฉัน อรุณ ตอนขัญเมืองสะหม่อ ไม่ขาดายาสมุนไพร ใช้กลวิธีหักหมุนว่าเป็นยาดี แก้ไข้ได้ ชื้อไปกินเดครับรองผล แต่หากไม่หายก็เป็นเรื่องของคนซื้อ ดังนี้

“ท่านผู้ฟังจะงั้งลงใหม่
 เครื่องสมุนไพรที่ได้นำมา
 ปาดเค็วปวคหลังปวคทั้งร่างกาย
 มีดหน้าตาลายจะให้กินฟรี
 รับรองว่ายาที่ผมนำมาນี้
 เมื่อถูกซื้อไปแล้วมันก็แล้วกันไป
 แก้โรคในท้องแก้หนอนในไส้
 ต้องยาหมดที่ขาดดิจิริงเจียว
 จำได้ไหมคนขายยา
 ขอรับรองว่าเป็นยาที่คี
 กินแล้วไม่หายก็ตายละซีพี
 ราสามนาทีไม่หายก็แล้วไป
 ครั้นเมื่อไม่ดีผิดจะทำอย่างไร
 พนไม่คืนให้ครับกบathaเดียว
 เส็บตอกกตามาที่นี่แห่งนี้ให้เดียว
 กินแล้วยังเหี้ยวมันก็เรื่องของคุณ”
 (ฉัน อรุณ : ครูบ้านนอก)

2. การใช้คำพวน

การใช้คำพวน คือ การใช้คำที่สามารถพวนกลับได้ เมื่อพวนแล้วความหมายจะเปลี่ยนไปเป็นอื่น หรือเป็นเรื่องเพศ ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ขันได้อย่างดี การใช้คำพวนปราศจากในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลิกลในเรื่องนักรักนักรบนของพ่วง บุญรารัตน์ ตอนเสกสรรการทำเป็นป่วย อุมาพรไม่ทราบอุบາຍเข้าไปพยานาล ใช้กลวิธีใช้คำพวนตอนเสกสรรเรียกอุมาพร ดังนี้

อุมาพร : ใจเสกสรร จำหมอดพรไม่ได้หรือนี
 เสกสรร : หมอดพรไหน พ่อไม่เหยรู้จัก
 อุมาพร : พร พยาบาลประจำค่ายอินทรียังคงไว้ระะกะ
 เสกสรร : หมอดพรสวายใหม่ล่า
 อุมาพร : กีคูอาอยงซี
 เสกสรร : หมอดชา
 อุมาพร : อย่าเรียกหมอดชา พรเป็นคน ไม่ใช่สุนัข

(พ่วง บุญรารัตน์ : นักรักนักรบ)

ตัวอย่างที่ 2 บทคลิกลในเรื่องนางสาวกลินพยอมของช่วง อินทสาระ ตอนชวัญเมือง ดิกสนทนากันเรื่องวันสารทของภาคใต้ ใช้กลวิธีใช้คำพวน “กุหنمเจาะหิน” ดังนี้

ขวัญเมือง : ญี่ปุ่นรักชาวยิหรมีง

คิก : พรื่อไม่รู้ เพิ่งหมดไปประกวดอก

ขวัญเมือง : ไอ้ไหร

คิก : ตายยันนั้นແ Hess เออ ไอ้พวกประหนึ้นແ Hess มากันจังແล้า แรกวานิ
ญูบอกແล้าว่าวันนี้ไปกันແ Hess เพื่อนเหอ ไปกันถุย คิดว่าไปปูหنم
เจาพินกัน

ขวัญเมือง : ไอ้ไหรวะ ญูหنمเจาพิน

คิก : กินหنمเจาหู อ้อ มีงเกิดเหมือนมาใช่สักที แปลไม่อออกสักสิ่ง

(ช่วง อินทสาระ : นางสาวกลั่นพยอม)

ตัวอย่างที่ 3 บทคลกในเรื่องสายเสือดลึกสันของฉัน อรุณุต ตอนสายฟ้าปรึกษาภัย
ยอดทอง สีแก้ว เรื่องความรัก ใช้กลวิธี ใช้คำพวน ตอนยอดทองบอกชื่อเครื่องยาให้สายฟ้าทำ
ยาสน่นห์ ดังนี้

ยอดทอง : เรื่องผู้หญิงไม่รัก ไม่สำคัญ ขอให้เราตามพบก็ແล้ากัน

สายฟ้า : ถึงพบก็เมื่อเขาไม่รักจะทำอะไรเราได้ เราไม่ใช่อันนี้พาลงะปล้ำผู้หญิง

ยอดทอง : เขายังไม่ได้ด้วยเล่าห์ต้องใช้กล ไม่ได้ด้วยมนตร์ต้องใช้ยา

สายฟ้า : ฉันไม่มีเวทมนตร์และเล่าห์กลอะไรทั้งนั้น

ยอดทอง : ก็ต้องคิดทำยาสน่นห์ ต่ำรากมืออยู่ผุดเคยทำได้ผลมาແล้า

สายฟ้า : มันมีอะไรสักก็อย่างที่เอามาผสมกันจึงเป็นยาสน่นห์ได้

ยอดทอง : มันเข้าไม่รัก แก่นรุน เก็จยุน เห็ดตินอยู่ พวกนี้หาไม่ยาก ของที่เรา
หาไม่ค่อยได้ก็คือขี้แรด เป็นของหายากมาก

สีแก้ว : คงไม่สำนัก เพราะไม่เป็นมีแรด ก็ต้องมีขี้เน่นอน

ยอดทอง : ไม่ใช่เอาที่มันขี้ทิ้งไว้ พันนั้นเอาไม่ได้ ต้องเอาที่มันขี้ไว้เก่า ๆ นาน ๆ
ແล้าที่นี่ต่อมากาบไปทำรัง แล้วให้รังมันร้างเสียก่อน นุ่มและต่อ
เข้ายาสน่นห์

สีแก้ว : ยาไหรเข้ามีแรดในรังต่อ

(ฉัน อรุณุต : สายเสือดลึกสัน)

ตัวอย่างที่ 4 บทคลอกในเรื่องสรรค์บันดาลของฉัน อรุณศ ตอนฟองหาราทราบว่าฟองบันชาติกูกปีศาจเข้าสิง จึงไปขอขวนพ้าเทพอาชุมปราบปี นางมาพบฟองบันชาติกในป่าจึงรับเข้าช่วย ใช้กฤษช์ ใช้คำหวาน ตอนบรรยายเหตุการณ์และตอนฟองบันชาติโถ่ตอบกับฟองค่ารา ดังนี้

“ฟองหาราพาเทพอาชุมร้าย
อ้ายเม่นจำเป็นบัญชาการ
เป็นเจ้าแม่ของปีศาจอุบากหัวบ้า
มาพบฟองบันชาติซึ่งเข้าทันที
ยังสังเกตเหตุผลคนผีเข้า
จะร้องขวนตอนนี้ก็พี่ยา
ต้องขับไว้ให้อยู่แล้วกุญขับ
ทำแต่ท่าอย่าตีให้พี่ตาย
(ฟองประดิษฐ์)

น้องของขวนพ้าแต่อย่าพื้น
(ฟองค่ารา)

ไม่ต้องสอนหลายคาน้องทำเป็น
(ฟองประดิษฐ์)

อย่าให้ผีหักโคนะน้องแก้ว
ฟองค่ารามีขวนพ้าหาญเข้าวิ
กำลังเร่องฤทธิ์ไกรน้ำใจกล้า
ฟองประดิษฐ์หนึ่งนางกลางคงค่า

ตามทำลายไอปีศาจตัวอาจหาย
เป็นตัวพาลแม่แล้วเจ้ากาลี
มีขวนพ้าแล้วอย่างลั่วตามเนียงหัวแม่ผี
แห่เรงคี สูสิงมันพาวิ่งเข้าป่า
กำสรดเคร้าสมเพชพระชนูชา
ถูกขวนพ้าของน้องก็ต้องตาย
พอยับขวนตีสักเดียวก็ผิดหาย
ต้องแก้ถ่ายกันไปตามความจำเป็น

ข้อสำคัญอาชุมร้ายต้องชูให้ผีเห็น

เห็นพี่ແຄน โภนงานตามทันที

พี่เตือนแล้วรังด้วอย่าแคงหัวไว้ผี
วิ่งเข้าตีหัวพรายให้วยปราม
วิขวนพ้านเข้าตีไปทั้งวิทั้งหาญ
นางแก้วขวนพ้าร้ายໄล่ติดตาม
(ฉัน อรุณศ : สรรค์บันดาล)

3. การใช้คำ 2 แ่ง 2 มุม

การใช้คำ 2 แ่ง 2 มุม คือ การใช้คำที่มีความหมาย 2 ความหมาย ความหมายแรกเป็นความหมายตรงๆ แต่ความหมายที่สองจะส่อไปในเรื่องเพศ ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ขันได้อย่างดี การใช้คำ 2 แ่ง 2 มุมปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลกในเรื่องพระพิทุนงค์ของกัน ทองหล่อ ตอนนางกลินดาคีตัง
ครรภ์คลอคมาเป็นฟองไจ่ นางผึ้งคินพร้อมกับอธิชฐานฝ่ากเทวคาให้ช่วยคุ้มครองฯ เทวคา 2
องค์ สงสารนางจึงจำแลงองค์เป็นແلنกับผึ้งคามาช่วยคุ้มครองฯ หิ้ง 2 องค์ต่างแย่งสิทธิ์
เป็นเจ้าของไจ่ ใช้กอวีชี ใช้คำ 2 แห่ง 2 หมุน ตอนเทวคาผึ้งคามาแคนโดยเดียงแย่ง
กรรมสิทธิ์ในไจ่ และตอนไจ่คุ้มตัดสินว่าให้ควรเป็นของเทวคาหิ้ง 2 องค์ ดังนี้

ผู้กล่าว : ไกรบุตร ไครมาพน ไครมาเห็น แล้วมันทำร้าย ให้ฟองไจ่เสียหาย เราตายแทนเอง
เราเรับว่าไจ่นี้ของเรา เราไจ่เอง แล้วปลดปล่อย เพราะไจ่ผึ้งคามาไม่ไครต้องการ
ไจ่ผึ้งคามาไม่มีค่า ถ้าสูรบว่าไจ่สูญเสีย เพราะว่าไจ่ແلنน มีค่า คนพบไจ่ແلن
เอากินอาษา กินดี กินเป็นยาแก้โรค พาไปป่องเหลาเคลส้ายา ราคานแพง สูอย่า
ถูกต้า

ແلن : ถ้าอย่างนี้เรามาอยู่ทำไหร เรายังต้องการแสดงบทบาทของเราให้โลกเห็นว่าเรา
ยอมตายได้เหมือนกัน ไครมาเรารับอย่างหน้าชื่นดูบานว่าไจ่เรา เราไจ่เอง
ไจ่ແلن เรานอนเฝ้า สูไปข้างนอก ถ้าแล้ว ไครมาแค่ ๆ สูดอยแหล่ให้รอบ ๆ พอดีน
คนมาแค่ ๆ ไจ่เรา สูขักคง

ผู้กล่าว : เอ เรานอนเฝ้า ไจ่เรา เราดอยແລພอเห็นคนมาเรายักษกอให้สูเห็น ไจ่เองยักษกอเอง
ไม่ดีหว่า ไปยักไจ่เพื่อน เรื่องไหร

ແلن : ถึงสูบอกรว่าไจ่สู ไม่มีไครเชือ เพราะสูตัวเล็ก ไจ่พร้อมขนาดนั้น ตัวเล็กไจ่ต้องเลิก
ขนาดนั้นต้องไจ่เรา ทุกคนต้องว่าไจ่ແلن

ผู้กล่าว : ถึงตัวเล็ก ไจ่ใหญ่สู ตัวใหญ่ไจ่เล็กสู
(เทวคาหิ้ง 2 เดียงกันดังไปถึงอาศรมถ้ำมี ถ้ำมีจึงพาไจ่คุ้มมาคุ้มครองการณ์ เทวคาหิ้ง 2 จึงเล่า
เรื่องที่ตนถูกเดียงกันให้ฟัง ถ้ำมีต่าหนนิเทวตาที่ถูกเดียงแย่งกรรมสิทธิ์กัน และขอฟองไจ่เอาไป
คุ้มครอง เทวคาหิ้ง 2 ยังอาลัยในฟองไจ่ จึงขอให้ไจ่ช่วยตัดสินว่าไครควรจะเป็นเจ้าของไจ่
ไจ่คุ้มช่วยตัดสินให้ เทวคาพาไจ่จึงตกใจ)

เทวคา : จะเอาฟองไจ่ก็เอาແທະ แต่ท่านช่วยตัดสินให้ที่ เราทั้งสองระหว่างผึ้งคากับແلن
พอเสนอ กันดี เรื่องที่จะมารักษา ไม่ไจ่เราจะเอาเป็นเจ้าของ เรนาอง หวังแต่ไไวซื้อ
เดียง ประวัติความดีท่านนั้น ผึ้งคากว่าไจ่ผึ้งคาก ແلنว่าไจ่ແلن ถ้าไจ่สองใบจะได้
แม่ง นี้มันไจ่ไม่เคียว ทำพรือให้เป็นไจ่ของเราทั้งสองคนไม่เสียเบรียบได้เบรียบ
กัน

ไชยคุณ : เรียกว่าไชยผึ้งแฉน ผึ้งกานແฉນ เอาตัวกากอกเสีย ยังแต่ผึ้ง เรียกไชยผึ้งแฉน ไม่เสีย
เปรีบ ฟังเป็นของสองคน

เทวคุณ : ตกลง

(กั้น ทองหล่อ : พระพินwangศ)

**ตัวอย่างที่ 2 บทตอนในเรื่องงายสิงห์ของฉิว ทิพย์วารี ตอนงายสิงห์ ศรีเวียง เท่ง
หนูน้ำย ชมป่าล่าสัตว์ ใช้กลวิธี ใช้คำ 2 แล้ว 2 นุน ตอนที่นั่งขับกลอนให้คำว่า เคย ซึ่งอาจหมาย
ลีบเป็นเช่นนั้นมาก่อน ทำมาก่อน หรือหมายถึงอวัยวะเพศหญิงก็ได้ ดังนี้**

งายสิงห์ : ออเกทียวป่าล่าสัตว์หัดฝึกฝน (นะลุงเท่นนะ)
เชิงวิชาชีพนุของคุณ

กระทั้งจนชำนาญในการรุย

ศรีเวียง : ฝีมือเยี่ยมเหลี่ยมหลักเลือดนักสู้
เดิมความรู้รอบกายพึงงายสิงห์

เท่ง : เป็นลูกโภนบุน ใจนิลินดียิ่ง
น้ำใจจริงเชื่อสัจจะไม่ลະเหลย

งายสิงห์ : น้องศรีเวียงเสียงว่าลูกน้ำเผือ
เดีกรอคเหลือจากพิหังเช่นสังเหว

เท่ง : เคยรอดตายหมายว่าบุญเคยคุ้นเคย
บุญช่วยเชยบุญเคยมีที่เคยทำ

หนูน้ำย : กดอนตายา ออกเคยเพ

เท่ง : แล้วไม่จริงเหรอ ผิดความหมายเหรอที่กุ่ว่าเคยนี้
“เคยรอดตายหมายว่าบุญเคยคุ้นเคย

บุญช่วยเชยบุญมีที่เคยทำ” มีเงลือดหรือกับน้ำเคย หลานศรีเวียงบุญเคย
มีจริง เคยรอดตาย...เคยคุ้นเคย เคยมีบุญ

เคยทำบุญ...จะ...ที่เขาว่าบุญเคยมีมาแต่ชาติปางก่อน จริงไม่จริง ไอ้น้ำย

(ฉิว ทิพย์วารี : งายสิงห์)

**ตัวอย่างที่ 3 บทตอนในเรื่องงายเลือดเสือดันของฉิ้น อรุณ ตอนแสงสุริยาไปครัว
ราชการขยะที่พักแรมทรงปีราภิเรืองชีวิตที่เป็นโสดว่าสุขสบาย ไม่ต้องขัดกันเหมือนกับชีวิตคู่**

เพ่งกับหมูนู้บร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย ใช้กลวิธี ใช้คำ 2 แฝ่ 2 มุมหลายตอน คือ ขัดแย้งกัน หัวง้อของอยกัน พอดง ๆ กันแล้ว ไม่เล่น ข้าวไม่ถึงรัง ซึ่งมีทั้งความหมายตรง และความหมายที่ส่อไปในทางเพศ ดังนี้

เท่ง : ชีวิตการครองครุ มันมีความสุขอย่างแรง แต่ถึงเวลาทุกๆ ที่ทุกๆ อย่างแรงเหมือนกัน คือ เราไม่มีความเป็นอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ถึงเวลาขัดแย้งกันขึ้นหัวง้อ ร้อยกันได้ ทำให้เรารู้สึกขัดใจมาก

หมูนู้บ : อ้อ ถึงเวลาขัดกันเข้า มันไม่ครื่งง่าย เหมือนกันเหรอ เท่ง

เท่ง : เออ แต่พอดง ๆ กันแล้ว ที่นายใจมากเหมือนกัน

หมูนู้บ : ถูกว่าถ้าคุณมีครอบครัวของ คงไม่ขัดกันแน่ ถูกว่าการแตกหักระหว่างผัวเมียมันเกิดจากความผิดชอบของเรา คือ หนึ่งไม่ทำงาน สองเข็ม่า สามเข็ม่า สี่เล่นการพนัน เรื่องนี้เองแหละที่ทำให้เราเกิดขัดกันญี่หูภู

เท่ง : ไม่จริง หมูนู้บ ถึงเราทำเพื่งานก้าเกิดขัดกันได้เหมือนกัน ถูกว่ายังถูกนี้แหละ ไม่เทีย ไม่เม่า ไม่เล่น ไม่ลักษ แล้วขังขัดกัน

หมูนู้บ : แล้วมึงเกิดขัดกันในเรื่องไหร่ละเท่ง ถ้าไม่เล่น ไม่เม่า

เท่ง : ขัดกันเรื่องข้าวไม่ถึงรัง

หมูนู้บ : พันพรือตัว

เท่ง : คือว่าพันเน ตอนนั้นถูกได้กับอีห่างใหม่ ๆ ก้าแม่ยาหยาเบ่งที่คินให้ทำห่อนนึง ก้าพอถึงคุ้นเข้าก้าชวนพัวชวนเมียไปทำ ก้าพอถอยไกวพ่อตาหยาและ ฟันฟ้าก้า ตกดี ปืนนั้นหมูนู้บ ข้าวถ้าก้าสมบูรณ์ พอดึงถูกเก็บเกี่ยว ก้าพ่อตาแก่ว่าถ้าเก็บแล้วหานมบ้าน ก้าทางไกลเสียเวลา แก่ว่าให้ปุกหน่านเข้าที่หัวนาแกและ เก็บข้าวแล้วหานมมาไว้ที่หน้าก่อน พอดเสร็จแล้วค่อยเอาเรือไปทุก ถูกกำลงความเห็น พอดีหัวนาพ่อตาที่พอปุกหนาน้ำได้ ก้าอยู่คนท่าคลอง แต่ไม่พรือยังพานข้ามไปนาเรียบร้อย ถูกก้าชวนเมียไปปุกหนาน้ำ ถูกทำขึ้นหิดหนึ่ง ก้าอีห่างว่าทำพอปนี้เจา ไม่เรียกว่าหน้า ถูกตามว่าไม่เรียกหนานแล้วอีเรียกพรือ หมันว่าเขานเรียกว่ารัง ถูกว่ารัง ก้ารัง ไม่สำคัญ หมันสำคัญที่ว่าเราอาข้าวมาถึงรังได้ก้าใช้ได้ เพราะไม่ใช่อยู่เป็นหลักฐาน เรายู่ชั่วคราว พอดทำรังเสร็จก้าข้ามพานไปเก็บข้าว พอดหวานต่ำลงก้าถูหาน หมันทุน สองคนพัวเมีย พอก้าพอข้าวถึงรัง พอก้าพอข้าวถึงรังทุกวันและ พอดีทำ ๆ กัน ก้าหมันเกิดป่วยทำท่าเป็นไข้ ถูกให้หมันนอนอยู่ในรัง ถูกไปเก็บข้าว คนเดียว พอดหวานต่ำลง ก้าดับหาน นาถึงข้ามพาน หมันเกิดชำเป็นพานหัก ข้าว

พลัดลงคลองเปียกหมุด ถูก้าศัยขึ้นมาตั้งไว้ชา yoklong เสร็จแล้วหลบไปปอกเมีย
ว่าพานหักข้าวเปียก ถูกศัยไว้ชา yoklong หมันโกรธ หาว่าถูกแกสัง หมันว่าเห็นหมัน
ไม่บ่ายถูกแกสังทำไม่ให้ข้าวถึงรัง ถูกว่าทำพรือหมันล่ะ ก้านนี้เปียกเสียก่อน

(ฉัน อรุณ : สายเลือดลึกลับ)

4. การใช้สัญชานไร์สaruپ

การใช้สัญชานไร์สaruپ คือ การใช้ความคิดที่ไร์เหตุผล ไร์สาระ ขาดความสัมพันธ์ต่อ
เนื้อง สับสน บ่งบอกถึงความโง่เงาปัญญา หรือท่าดีที่เหลวของผู้พูด ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ขัน
ได้ การใช้สัญชานไร์สaruปปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทกลอนเรื่องแคนอภินิหาริย์ของฉัน อรุณ ใช้สัญชานไร์สaruปตอน
ไฮไฟ่งว่าคาก้านดี ดังนี้

นะอุด โน้อด พุทธัค ชาเริง อะคสิง โนโมโนไม่ทำ ยะคสำหัวโน พุทธิ พุทธอ
เกะยอท่าอ้าน นางคานนำ้จาย พลีควยนา้มม่อน โโคกยอมบ้านทุ่ง ทุ่งลุงบ้านไร ทุ่งงายคลอง
เรียน วัดเขียนม่วงงาม

(ฉัน อรุณ : แคนอภินิหาริย์)

ตัวอย่างที่ 2 บทกลอนเรื่องสุพราพิการร์ของฉัน อรุณ ใช้สัญชานไร์สaruป ตอน
ไฮไฟ่งขบบทหนังตะลุงซึ่งไร์สาระขาดเหตุผล ดังนี้

"พระสุริยงสั่งแสงยาแร้งเกา
เรือสำเภาแล่นใบไปไกนา
แม่ยอดครัวยศด้อยเดียนเดียน ไรจุก
ทะເລຕ່ອງລອຍພ້າໃນราชรີ
พระหน่อเนื้อເຫື້ອชาຕິດາຄສດ
ຈົ່ມຍົມນ້ວນສວນຖ່ຽນເຂີຍ ກ.ໄກ
ຕັດກີເລສເບຕສຍາມຕາມທົ່ວດິນ
พระພາຍຈັດພັນຮູວາຮວຍ

ປໍາລະເມາະທົກທະເລກຄາງເວຫາ
พระມານແສດງຮຽມຮໍາໄນຣີ
ກໍລ້ວທັກນຸກນິ້ນນີ້ອງສຸກສອງຫວີ
ສາງກີດຍາງທາງຮອດໄຟ
ໂດຍສາරຣອຖຸກປຳຄັງຄາໄຫວ
ຕິນໄກຮ່າງໃຫຍ່ນໆຮ້ອງວ່ານີ້ອງຕາຍ
ໄດ້ແຜ່ນດິນແມ່ ຄ່າຫານປຳຫາຍ
ຈິນເດີນຫ້າຍໂມງເຍນນເວທີ

เดือนสิรัว่างกลางสวรรค์วันวินาส
เห็นเหมือนสมมานบลางานบวชชี
ไปกินหาลาคหุงถุงรุ่งราศี
เป็คฝาเมีพ่อเมากินเข้าวายืน"
(ษีน อรุณ : สุพรรณิการ)

**ตัวอย่างที่ 8 บทคลอกในเรื่องสามแผ่นดินของพ่วง บุญราชตน์ ใช้สัญชาติไร้สารฐาน
ตอนหนูนู้ยเอาแหวนมาซ่อน เพื่อปรักปร่าคนอื่น แต่เขียนบอกไว้วัดตนไม่ได้เป็นคนทำ
คั้น'**

หนูนู้ย : เอาซ่อนไว้ครองนี้ ไครเห็นมั่ง ไม่ไครเห็น ทำทำว่าถ่องหาดู ออพบรรชำรารงค์อยู่
ได้ทันอน ถูกซ่อนอย่างพับเหลย ไม่ได้ต้องซ่อนใหม่ ที่นี่เอาไว้ได้หมดอน ไคร
เห็นมั่ง ไม่ไครเห็น ถูกยังเห็น ซ่อนใหม่ เอาไว้บันแก้มตุ อยู่สูงกว่าหัว ไม่ไครเห็น
ถูกก้มมองไม่เห็น เรียบร้อย ไม่ได้เผื่อว่าคนอื่นอาจสังสัย เรียนหนังสือติดไว้ดีกว่า
นายหนูนู้ยไม่ได้ซ่อน พระชำรารงค์ไว้ครองนี้ ถึงไ้อีเท่านั้นลากส្សกไม่ได้
(พ่วง บุญราชตน์ : สามแผ่นดิน)

5. การถือบุคคลและสังคม

การถือบุคคลและสังคม คือ การนำรูปร่างหน้าตา บุคลิกลักษณะ ความประพฤติ หรือ
พฤติกรรมที่ผิดปกติ หรือบกพร่องของบุคคลและสังคมมาสืบเลียน ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ขันໄດ້
การถือบุคคลและสังคมปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะลุง ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

5.1 ส้อบุคคลที่มีประวัติความเป็นมา รูปร่างหน้าตาผิดปกติ บกพร่อง

การถือบุคคลที่มีประวัติความเป็นมา รูปร่างหน้าตาผิดปกติ บกพร่อง เช่น ส้อหนูนู้ย
ว่าเป็นลูกวัว ส้อยอดทองว่าหน้าเหมือนจะระเข้ ส้อเท่งว่าหน้าเหมือนกากเสียก ส้อปราบว่าจมูกนี้
ส้อคิกร่าวปากเหมือนเป็ด เช่น

**5.1.1 ส้อหนูนู้ยว่าเป็นลูกวัว บทคลอกในเรื่องรักในเรือนกาสาขของพ่วง บุญราชตน์ ส้อ
หนูนู้ยว่าเป็นลูกวัว ตอนปาริชาติ เท่ง หนูนู้ย ไปเยี่ยมตาทับกับนายมาที่กระท้อม ดังนี้**

ประชาติ: คุณตา กับ คุณยายยังไม่น่าอกซื้อให้ทราบเลย เราจะได้รู้จักกัน

ตาทับ : ขอประทานโทย ตื่นเต้นแลຍถีมไป ตาซื้อหับ ยายซื้อมา

ประชาติ: ออยกันกีกนี้ยะยะ

ยายมา : ออยกัน 2 คน เพكه

เท่ง : ยายมาเสียงยังหวาน

หนูนุ้ย : คุณเท่งอย่าจีบคนแก่

เท่ง : เมื่อวานแก่กกว่านี้อีก ผอมไม่มีดีอ

ประชาติ: ไม่มีคุกบ้างหรือจีะ

ตาทับ : มี พะยั่ะค่ะ มีลูกชายเพียงคนเดียว เข้าซื้อทินกร

เท่ง : ซื้อคัวยอักษรท่อ เหมือนผุม เท่งกับทินกร

ประชาติ: เดี่ยวันนี้เขายื้อไหนี้ยะยะ

ยายมา : ไม่น่าจะกราบทุน พุดถึงทินกรที่ไร อดคน้ำตาไว้มิได้ (ร้องไห้)

หนูนุ้ย : ยายมาเร่องไห้โซ นำสังสารทำให้ผุมคิดถึงแม่

เท่ง : เอօจริง แม่คุณนุ้ยเขี้ร่อง อยากน้ำกระมอ อยากหัญญ่ากระมอ น้ำผู้กระมอ

(พ่วง บุญรารัตน์ : รักในเรือนกาล)

5.1.2 ล้อยอดทองว่าหน้าเหมือนจะระเข้ บทคลกไนเรื่องอุณรุกของฟ่วง บุญรารัตน์
ล้อยอดทองว่าหน้าเหมือนจะระเข้ ตอนฤาษีสุขาواتให้ยอดทองไปเก็บดอกบัวที่อยู่ในสาระ ดังนี้

สุขาوات : นายทองเห็นแล้วมิใช่หรือ ออยกางสรรพอดี เพื่อพิสูจน์ให้เห็นจริง ลงไป
เก็บมาเดี่ยวเนี้ย

ยอดทอง : เก็บเชือ ดอกบัวอะไรให้กลับไป เท่าคุณแม่ ถ้าเด็กอยู่ในโรงคงจะโトイพอใช้ได้
(ไปยืนก้มรินสาระเพื่อลงเก็บ) จะระเข้ จะระเข้ ช่วยค้าย ช่วยค้าย

สุขาوات : ในสาระนี้ ไม่มีจะระเข้ มันมาจากไหน

ยอดทอง : มีแน่ ไม่เชื่อมาคุ

สีแก้ว : (ไปดู) น้องทองไม่เห็นมี

ยอดทอง : (ก้มลงขอบสาระอีก) นี่ไม่คุณแก้ว

สีแก้ว : และ และ และ นั่นมันเปาคุณทอง ที่อยู่ในน้ำ และ และ และ รู้หรือเปล่าว่า
ใบหน้าคุณเหมือนกับจะระเข้

ยอดทอง : ไม่ต้องพูด

(พ่วง บุญราษฎร์ : อุณรุก)

5.1.3 ส้อเท่งว่าหน้าเหมือนกงเงย ก บทคลกในเรื่องคอกฟ้าและองคินของฉัน อรุณ
ส้อเท่งว่าหน้าเหมือนกงเงย ตอนหมุนนุ้ยกับเท่งว่าวันทชนป่าໄต็ตอบกัน ดังนี้

"หมุนนุ้ยเดินขาเท่งเดินมาข้างซ้าย
ชายพระทองมาไกรน้องเรื่องได
ช่องใจเคยจิ้งกงทีปลาแห้ง
พอทีเรื่องเคลียจีข้าวเย็น
ขึ้นเล็บเก็บคอกใจจะเหาะ
แม่งงานสาบรับมาทันที
นกไหรไม่รู้ที่ค้าผู้ร้องเรียก
ไม่รู้ใช่ผู้ไม่ไปเสียกัน
นกไหรไม่รู้ใจอยู่สองตัว
ใช่ละชาหยทีทำไม่ได้ยิน
แลหน้าไม่ได้หนึ่งอิตายหัวน ไหน
ถูกสุ่มใจเพระห่างไกลข้าวเย็น
อย่ามาพูดเรื่องแกงอาจมาแหลงกีไม่เห็น
ถูกพูดเล่นเรื่องข้าวเย็นเคลีย
ส่งให้รูปหล่อไว้ห่อภูนี
ชนปักยิ่นมากมายหลายพันธุ
ถูกสารกงเงยกตัวผู้เรียกเหมียวหมัน
กีสาผู้หมันไม่มีปักอีบิน
นั่งจิกเหลือกงว่าไม่กลัวหุ่มนิน
เนื่อนนิลทราบวัยเดิน ไอเดินแฉม"
(ดีน อรุณ : คอกฟ้าและองคิน)

5.1.4 ส้อปราบว่าจุกนี้ ส้อดิกว่าปากเหมือนเปิด บทคลกในเรื่องอภินิหาริย์สุริยาเทพ
ของฉัน อรุณ ส้อปราบว่าจุกนี้ ส้อดิกว่าปากเหมือนเปิด ตอนคิดกับปราบขับบทໄต็ตอบกัน
ดังนี้

ดิก : เรากาวร้ายฝ่ายเสือเป็นเชื้อชาติ
เราหนังหนียวแน่นหนาแคบร้า
ปราบ : อย่าพูดมากปากร้ายใช้ต้ายโหว
ใช้ร่างบ้านหน้าสัตว์อัศจรรย์

ยอมให้ขาดแห่ง โหังเหมือนกับท่อโรงสี
 Manaเสียที่เพระรัดคงกลางไปเหมือนกัน
ถึงจะโหังเหมือนรูหวานไม่การไหรมัน
เกิดเป็นพันธุพวงเปี๊ดแม้มันยีคกับไคร
(ดีน อรุณ: อภินิหาริย์พระสุริยาเทพ)

5.2 ล้อบุคคลที่มีพฤติกรรมบกพร่อง ขาดคุณสมบัติ ด้อยคุณภาพ ไม่เป็นที่พึงประดูษนาของสังคม

การล้อบุคคลที่มีพฤติกรรมบกพร่อง ขาดคุณสมบัติ ด้อยคุณภาพ ไม่เป็นที่พึงประดูษนาของสังคม เช่น ล้อนักบวชทุกศิล ล้อคนที่ตะกละเห็นแก่กิน ล้อคนที่เห็นแก่ได้ มักมากในการ ชอบเล่นการพนัน ล้อคนที่ประจบสองผลอ ล้อคนที่ใช้ภาษาผิด ล้อคนอินที่พูดภาษาไทยไม่ชัด ล้อคนไทยบุสติที่ทำพิเศษทบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ล้อคนที่ชอบคุยໄว้อชื่อ ความ เช่น

5.2.1 ล้อนักบวชทุกศิล บทถกในเรื่องครูบ้านนอกของฉัน อรุณ ตอนพระเท่งเทศน์ ไปรprocพระนangสุพrhoณิการ์ ล้อนักบวชทุกศิลที่ไม่เกรงพกภูวันย แลกเดินของสงฆ์ แต่กลับคิดแบบผู้ราชาส ดังนี้

ปางเมื่อพระพุทธองค์ เสด็จทรงบรรพชา เดอมาสตัดตัวราดา มิได้อาลัยลาม สะทั้ง เมียสะทั้งบุตร เชือตัวลึ้นสุดทรัพย์ศฤงค์ พระทัยเชอตั้งหวังพระนิพพาน ให้พ้นสงสารการ โลงกีร์

ส่วนอาตามชื่อพระเท่งทอง ได้ลาพื้น้องที่มากมี เข้าบวชเป็นพระสัสดีโกสีร ลูกเมีย ไม่มีเงินไม่มีนา แม่เมียคนไหน สนใจจะกรอง แล้วพี่จะต้อง แหกพรรยา ถึงอยู่ในวัดก็ใช่ ศรัทธา ที่เมียไม่มา เพราะเมียไม่มี เข้าห้องนอนคุณ เข้ากูฎีนอนคึก กิจว่างสึกต่อเดือนสี่ แต่ไม่เหมือนมุ่ง เพราะผ้าหุ้งยังไม่มี เชิญน้องเชิญพี่ช่วยไม่ทัน ต่อค่ากินนี้หลงพี่จะลอง จะไปนอนกับน้องนะเชอจ้า ฉันรักเชอแล้วนะ แม่แก้วสาริกา เปิดประตูไว้ท่าเดิดพี่ไป แม่ งามวิไช ขวัญใจของพระ ทรงดทรงเบอะบะ เสียงนี้กระไร พี่ไม่ทอกทิ้ง รักจริงน้ำใจ คืน นี้พี่ไปบ่นคนดี พี่ขอรับรองว่าพี่ต้องรักแท้ กลัวน้องไม่แเน่เหมือนใจพี่ พี่ไม่โกรก ลูกดก พันธุ์ดี เกิดลูกกับพี่สามปีสองคน

(ฉัน อรุณ : ครูบ้านนอก)

5.2.2 ล้อคนที่ตะกละเห็นแก่กิน บทถกในเรื่องยอดกตัญญูของฉัน อรุณ ตอนพระ จักรราชจัตุรงค์พะรัชิตาบุญรา รับหนังตะลุงไปแสดงด้วย นายหนังตะลุงล้อกู่หนังที่เห็น แก่กิน ดังนี้

"สนุกสนานงานศพพระธิดา
ลูกสาวหาข้อหาอย่างเพราะแต่งงาน"

"ชาวประชานับແສນແນ່ນສນາມ
พ่อแม่ตามสามาໄດ້ກີໄມ່ພນ"

คนตัวร่องเพลง ใจว่าส่น ไต้รุ่ง
สุกโภค ไหงกอถีมตัวจนหัวชน
พอยเข็จานบบริการ ไอวัตติน
ฟ่านน้ำตาท่าทางเหมือนอย่างแมว
พอยได้หลับกับกินกีสันทุกๆ
แต่นายหนังยังงี้ล้าท่าชัวใจ

หนังตะลุงขับขานในงานศพ
เลยกุบกบนำลายไห้กรังไไขแวง
กลับได้ยินสุกขึ้นทันยันเอาสองแก้ว
พอกินแล้วอนเบลงไม่เกรงใคร
พอยเพื่อนปุกอกกลับໂກษเป็นโทยาใหญ่
กล่าวหนอยไห้แสงธรรมยามเดินทาง
(ตีน อรัญ : ยอดกตัญญู)

5.2.3 สือคนที่เห็นแก้ໄicide มักมากในการ ขอบเยว่าในเรื่องบารมีแสงธรรมของรา ชูสกุล สือคนที่เห็นแก้ໄicide จังของที่สาสารณะเป็นของตน สือคนที่มักมากในการ แอบเที่ยวช่องโถสเกลี แอบໄicide เสียกันแม่ยาย สือคนที่ขอบเล่นการพนัน ดังนี้

"ยกเทวาปักป้องห้องสินหอก
ผู้ยังไห้ในทิพย์พินามแม่น
เส่าครวจการจากสวรรค์ทุกชั้นช่อง
ริมแหลมเหลหวยหนองคลองบางบึง
แล้วแม่ง่ายนาหยาทุนตั้งหุนห้าง
อ้างว่าอ่าวหวยหนองเป็นของตน
ออก นส.สามไปจิตใจໄอ่าง
มิใช่เรื่องมัชวันสวรรค์ໄด
เห็นกำนันเข้าซ่องด้วยน้องหนู
แต่เรื่องนี้ไม่ร้อนถึงเทวดา
เห็นสุกน้องมาฟ้องเมียสุกพี่
สุหรอຍกันแต่สุว่ากุเพ
มองทางทิศทักษิณถื้นนีหนอ
เห็นผู้หญิงน่ารักขึ้นกักไป
ทางทิศหรคีเปิดปีแรก
พอยแย้มขาวนายในหัวใจนาง
มองทางทิศปัจฉินทีริมฝั่ง
มองทางทิศพายืนบัวเดียวเลย

ผู้ป้องปักสวรรค์ชั้นสุดแสน
ครอบครองแคนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
ไครปกปีคเปิดห้องเรามองถึง
บางคนจึงจับของเป็นของตน
รอบริมแหลมบางสร้างถนน
แล้วขาคนต่างชาติบังอาจใจ
เข้าหน้าที่เชื่อมโยงโงกกำไหร
จึงมองไปทางทิศบูรพา
ให้สุกน้องค้อมดูริมรูฟ่า
ส่องแนวตรามทางทิศอาคเนย
เมียกตีกำนันเที่ยวหันเห
เมียสุกเหม่เพระสุชวนฤกไป
เด็กเล่นป้อกันอยู่กับผู้ใหญ่
เห็นผู้ใหญ่หง่ากีองพีอีไปพลาง
เด็กมันแทรกอย่างแรงขอแทงบัวง
พอยแย้มช้างเห็นแดงหมดแรงเลย
เด็กหญิงนั่งท้าวคงท่าวงเฉย
เห็นสุกเบยคอแยกกันแม่ยาย

วันเมียไม่แม่ยาได้เข้าห้อง

เหมือนเรื่องลับในหนังทองไม่หาย

ของทางพิศอุครตอนหัวน้ำป่า

เห็นแม่ยาซื้อรักมาชาดเชย

ขายสวนนาจันหมครื้อรักใหม่

เพราะแม่ยาชอบใจในลูกเชย

ไม่ใช่ร่องเทวามากิเปรย

มองพิศอิสานเลยรู้เรื่องราว

(รร. ชุมกุล : บารมีแสงธรรม)

**5.2.4 สือคนที่ประจำสอนสอพลอ บทคลอกในเรื่องสามแผ่นดินของพ่วง บุญราชัน ตอน
วรวัน หมูนุ้ย เท่ง เดินทางไปเมืองของเจ้าหญิงศรีนิยา เท่งสือหมูนุ้ยว่าเป็นคนที่ประจำ
สอนสอพลอ ทำได้ทุกอย่างแม้จะรู้ว่าล้วนนั้นผิดพลาด ดังนี้**

วรวัน : นุ้ยครับ เท่งครับ แผลก์ไม่ร้อนมวนั่งชักขากันอยู่ทำไม รับออกเดินทางดีกว่า

หมูนุ้ย : แผลก์ไม่ร้อน เดินทางมา 5 วันแล้ว เหนื่อยก็ไม่เหนื่อยอ่อย ออกเดินทางดีกว่า
ตามไอย่าเท่งไม่ได้ มันเป็นคนอ่อนแอ

เท่ง : ใช่ ถูกน้อยอนแอ ให้เลิยแข็งนาย ยกให้ไอนุ้ย ใจลื้นหนา Harr ใจนุ้ย
ถูกว่าทางที่ดีควรเอากระดาษทรายทาปลายดิน ทราบได้ที่มีแต่คนประจำสอนสอพลอ
บ้านเมืองย้อมถึงซึ่งความพินาศ ฉบับหาย

หมูนุ้ย : ใจเท่งมีว่าถูกประจำเจ้านาย ไม่ใช่ถูกประจำ ถูกแสดงความจริงภักดี

เท่ง : ใจภักดี ตะวันเที่ยงตรง แผลกำลังกล้ามีว่าไม่ร้อน เดินทาง 5 วันแล้ว
มีว่าไม่เหนื่อย ว่าจะไรตามกันในสิ่งที่ชอบที่ถูกเป็นเรื่องดี แต่ในสิ่งที่ไม่ควร
ก็ต้องขัดขวาง นี่ถ้าไหรสวารันให้มีงกระโครคงไม่แน่น้ำระมึง มีงยองหรือไม่

หมูนุ้ย : ถูกยอง ถูกดือว่าเป็นข้าใช้ ใช้ให้ทำจะไรถูกยองทำทั้งนั้น ถูกตายแทนเจ้านายได้เสมอ

เท่ง : ยอดมากใจนุ้ย มีงรักษาระถูกษาไว้ได้ ทว่ามีเป็นหาส ปุกเป็นหาส พ่อเมือง
ก็เป็นหาส

(พ่วง บุญราชัน : สามแผ่นดิน)

**5.2.5 สือคนที่เข้าภาษาผิด กือ ออกเสียงผิด เรียงคำผิด แยกวรรคผิด ใช้คำผิด เป็น
หนังสือไม่เป็น บทคลอกในเรื่องชีวิตปฏิวัติของบุญธรรม เทอดเกียรติราชิ สือคนที่ออกเสียง
ผิด ตอนยอดทองกันแก้วกบจำเป็นต้องเดินทางเข้าเมือง แก้วกบบอกยอดทองว่าเมื่อเข้าเมือง
ต้องพูดภาษากลาง จะพูดภาษาถิ่นไม่ได้ ยอดทองขอร้องแก้วกบให้ช่วยสอนภาษากลางให้
แก้วกบยอดทองให้ยอดทองพูดตาม ดังนี้**

- แก้วกน : ใจทอง เรงานจากบ้านนอก จากชนบทก็จริง แต่พอเข้าเมืองต้องพูดภาษา
กลาง เราต้องพูดให้ถูก
- ยอดทอง : อี๊ปุคถูกหรือ ถูกชนกับภาษาบ้านเรา อี๊ปุคภาษากลางต้องมีคนสอน ถ้ามีช่วย
สอน คนที่ผลิตเหมือนก็ต้องพูดໄได มีช่วยสอนกูไดไม่
- แก้วกน : ไดแต่ต้องทดลองแลก่อน มีงบุคตามเริว ๆ นะ "ทหารเจ้ม้าผ่านมาทางนี้"
- ยอดทอง : "ทหารเจ้ม้าผ่านมาทางนี้"

(บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ : ชีวิตปฏิวัติ)

บทคลอกในเรื่องบุญนำกรรมพาของพ่วง บุญราตรี สือคนที่เรียงคำพิเศษ ตอนเริงฤทธิ์
หนูนึ้ง เท่ง ไปเยี่ยมมาลินี ดังนี้

- มาลินี : เชิญนั่งก่อนชิจะคุณเริงฤทธิ์ คุณหนูนึ้ง คุณเท่ง
เริงฤทธิ์ : ขอบใจจ๊ะ
หนูนึ้ง : ไม่เห็นเคยห้องเสียนาน แม่น้องนะ
เท่ง : แหลงพรีอพันนั้น เรียงคำก้าไม่โถก

(พ่วง บุญราตรี : บุญนำกรรมพา)

บทคลอกในเรื่องครูบ้านนอกของฉัน อรนุต สือคนที่แยกวรรณคิจ ทำให้สื่อสารกัน
สำนัก ตอนไกรสิทธิ์จชื่อสนุนไฟรให้ทหารไปเชื้อเครื่องยาเพื่อปรุงถวายเจ้าหนูงิมารตี แต่
ทหารแยกวรรณ ประคำคีควาย จีกาน้ำ ผ่องคนทา ขี้เหล็ก ถูกยก ศูภากไก่ทั้ง 5 ผิดดังนี้

- ไกรสิทธิ์ : ท่านไปเชื้อยาตามที่เราคนนี้ ต้องอ่านແล້ວบอกซิมีอะไรบ้าง
ทหาร : มีทรายอย่าง "ประคำคี คำยี้ กาน้ำ น่องคน ทา" จีเหล็กถูก ยกโถก ไก่ทั้ง
5"

(ฉัน อรนุต : ครูบ้านนอก)

บทคลอกในเรื่องรักในเรือนกาลของพ่วง บุญราตรี สือคนที่ใช้คำพิเคราะห์ ตอนปาริ-
ชาติ เท่ง หนูนึ้ง ไปเยี่ยมตาทับกับยายนาที่กระห่อมบ้านจอมนา ดังนี้

- ตาทับ : เป็นมั่งคงคลื่นฟ้าพระบาทฯ เยื่อนถึงกระห่อม เป็นนิมิตรที่ดีของหมู่บ้านจอมนา
ยายนา : ตามหอไปเอามะพร้าวน้ำหอบมาต้อนรับหน่อย
ปาริชาติ : ไม่ต้องชี้ยะ ยังไม่พิว

- หนุ่ย : ไปไหนกับเจ้านายลำบาก พอชาวบ้านนำของมาให้ปฏิเสธทุกที
 เต่ง : เจ้านายเขาไม่เห็นแก่กัน
 หมุนุ่ย : แต่ผมทรงพระทิวແล้า

(พ่วง บุญราตรน์ : รักในเรือนกาล)

บทคลอกในเรื่องมารชีวิตของพ่วง บุญราตรน์ สือคนที่เขียนหนังสือไม่เป็น ตอนหล่า กับ ยอดทอง สอบสวนหมุนุ่ย ดังนี้

- หนุ่ย : ขอ...ขอ... ความกรุณาอย่าฆ่าผม ผมไม่มีความผิด ผมไม่ติดเชื้อโควิด เป็นคนบริสุทธิ์ขาวสะอาด ปล่อยผม
- ยอดทอง : นี่อะไร
- หนุ่ย : กระป่องครับ
- ยอดทอง : กระป่องอะไร
- หนุ่ย : กระป่องอะคูมเนียมครับ
- ยอดทอง : (ตอบหน้า) ตอนไม่ตรงคำตาม
- หล่า : เรื่องซุ่มต้องหายกให้คุณจ่าหงษ์ ถ้าเห็นผู้ต้องหาเดือปีนคุณจ่าหลักทันที พอดีคุณแย้มือเสร็จแล้ว จ่าหงษ์คุ้นหน้าทันที
- ยอดทอง : คุณจ่าใช้หล่าไม่ต้องพูด เรื่องการสอบสวนผู้ต้องหายกให้ฉัน จ่าหล่าเตรียมบันทึกปากคำ
- หล่า : เพราะจ่าหงษ์เขียนหนังสือไม่เป็นเสียแล้ว

(พ่วง บุญราตรน์ : มารชีวิต)

5.2.6 สือคนจินทีพุคภาษาไทยไม่ชัด บทคลอกในเรื่องรั่มโพธิ์แก้วของพ่วง บุญราตรน์ สือคนจินทีพุคภาษาไทยไม่ชัด ตอนบวัญเมืองสนทนากับจีนจัง ดังนี้

- บวัญเมือง : ไอ้จัง วันนี้เราไปเที่ยวกันดีหว่า พอก่อนหย่อนอาคมไว้ ทำให้อายุยืน
- จีนจัง : ไม่รู้จะไปปุก ยุงจิตาบ โวง นายจะเลียงหมู นายจะเลียงไก่ นายจะเลียงเป็ด นายจะเลียงห่าน มันยุ่งหลายเรื่อง
- บวัญเมือง : ไอ้จังมาอยู่เมืองไทยดึ้งหล้ายปี พุดไทยไม่ชัดเลย

- จีนจัง : อย่าลืมอุดหนา ช่า ลึงหวานไม้เงิน ชา หวานนิยงทายฟ่า ลูกสาวหวานมีสองคน
ช่า เรียงหนังสือไทยทุกคน ช่า คงพี่เรียงเย็กผ้าที่กงทีพ ช่า เรียงสังเหล็กเสี้ยว
ช่าเย็กล่ายเสี้ยว ช่า คนน้องจะแต่งสังเหล็กเสี้ยว ช่า เลง โนิงเหี้ย ถือต้องการ
เย็กเสื้อผ้าไป เย็กกับลูกสาวหวานล่าย ช่า
- ขวัญเมือง : ไปกันใหญ่ให้จันแหล่งภาษาไทย เป็นข้าวไร่เจ้าเดียวกันหมด
- จีนจัง : เลง โนิง เลง โนิง แลกหัวค่ามแต่คุณ สืบทำไหร เลง โนิง
- ขวัญเมือง : ไม่ ภูทำไหร ละ นอนแรกหัวค่าม หับบูรุงแพ็ก ๆ
- จีนจัง : หับบูรุงพู แลกแต่คุณวัง ตอน โฝง โฝก แลก ฯ หวานไปหลอกโฝง อญ่าที่ได้คุณเลง
โนิงเดียว ๆ ได้ยินหมงพู กับหมนีหมง ว่า ให้ยกขาสูง เมะขาวอกกว้าง ๆ
หมง แลง หมูเหอ เลง โนิง ได้ยินหมง โtopic โพก หมดังเพี้ยะ
- ขวัญเมือง : ไม่ รุ่น ภู แหลง เมร่อ หั่ง เพ
- จีนจัง : เตคุว่า ไม่ ใช่ หมู เหล็ช สำน่า กัวว่า อี เปีง วัว เห็น หมง โนก อี นี กี ยม เหมี่ยหมง ว่า
ให้สังผ้าล่าย ผ้าล่าย หวาน ได้ เยียน กับ หมู อึยง
- ขวัญเมือง : ไม่ รุ่น ผ้า ร้าย ไหร
- จีนจัง : ผ้าลายหาดาย โฝว ผ้าลายร้า แหลง หมง เห็น หวาน โนง ลง โนิง เศคุณหวาน อญ่า ได้
ดุง เลื่อน หมง เห็น ได้ ยัง เสียง ดัง ฉัน แจ็ก ฉัน แจ็ก ฉัน หมาย
- (พ่วง บุญราษฎร์ : รั่น โพธิ์แก้ว)

5.2.7 ต้อคนไทยมุสลิมที่ทำพิศบบบัญญัติทางศาสนาอิสลาม บทคลกในเรื่องบุญนำ
กรรมพาของพ่วง บุญราษฎร์ ตอนขวัญเมืองสนทนากับสะหน้อใช้กลวิธีต้อคนไทยมุสลิมที่
ทำพิศบบบัญญัติทางศาสนาอิสลาม คือ ส้อสะหน้อซึ่งเป็นไทยมุสลิม แต่ชอบดื่มสุราและกิน
หมู ซึ่งพิศบบบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ดังนี้

- ครุอุมา : เมืองจี๊ หม้อจ้า
- สะหน้อ : อะ ไหร ยหมะ เย็น จី ยน ไป ลึง ปาก ทวาร เสียง นี ภู ทำ งาน ตัว ตาย ไม่ คิด ครุอิ ใช้
ไหร นั้ง เสือ ในการ เกง ใน หม ซัก ให้ หั่ง เพ
- ครุอุมา : ขอบ ใจ มาก หม้อ จ้า
- สะหน้อ : ภู จา ขาด ใจ ตาย เสีย แล้ว นั่น เมือง
- ขวัญเมือง : ตาย เสีย กี คี หาย รำ คำ ญ เสีย ที เอ ไอ อี หม้อ ถ้า มี ง ตาย ฝัง หรือ เผา
- สะหน้อ : ฝัง กระ ໄ ด เผา กระ ໄ ด ภู แขก สา กด ไม่ ใช่ แขก อิ سلام ที จี๊

- ขวัญเมือง : แขกสากลศิพริโอ
 สะหนื้อ : แขกสากลศิเหมืองเหอ หมูกินไส้ เหล้ากินไส้ บัวพระไส้ เช้าสุหร่าไส้
 เทศกาลวันตรุษจีนภูปีไปหาดใหญ่ทุกที่
- ขวัญเมือง : ไปไซ
 สะหนื้อ : ไปไซ อิมึงมิน่าตาม วันตรุษจีน จีนมันท่าอาหารมาก หมู เปีด ไก่ เหล้า
 เปียร์เหลือมาก แขกสากลก็จัดการเติมที่ ถูกไม่ถือ กินทั้งเพ ถูกอยู่หัวดใหญ่
 3 วัน 3 คืน เช่าโรงเรนชั้นหนึ่ง
- ขวัญเมือง : เก่ง ไอ้มื้อเก่งมาก ลงทุนเช่าโรงเรนไปค่อยรับเดนรับจากการของพวกรคนจีน
 สะหนื้อ : ช่างหัวกู

(พ่วง บุญรารัตน์ : บุญนำกรรมพาก)

5.2.8 สือคนที่ขอบคุยไว้อ้อวะ บกตอกใบเรื่องอาการพัฒนาทางด้าน อรุณุต ตอน พิมพารำพึงว่าตนตกเป็นม่าย ต้องถูกผู้ชายดูถูกดูหมิ่นไม่เกรงใจ ยอดทองปลอบนางใช้กลวิธี สือคนที่ขอบคุยไว้อ้อวะ คือ สือยอดทองซึ่งเป็นคนปี้ตลาดไม่สู้คน แต่คุยกับไว้อ้วกว่าตนสู้ คน ดังนี้

(พิมพาก)

ตกเป็นม่ายชายเจ้าชู้ก็ถูก

ไหนที่ถูกเกิดกายกี้ยัง ໄรเดียงสา

(ยอดทอง)

กี้พีทองรับรองทุกเวลา

ถ้าไครมาจีบเน่องต้องบรรลัย

แรกเดือนก่อนพีไปบ่อนเขานัว

พีเฉียงหัวไว้ฟ้องสมองไทด

กับที่เขาซัพสันเขานัวไก่

เกิดขัคใจกับไว้ใจกมันโถกตอบ

ทีหนึ่ง ใจลักษณะวัยน้ำเยรั้น

พีตามหันแหง ไขน ໄร์โคนขลับ

ทั้งนายพลนายพันหันมาคน

พีเคลียรับกับผู้ว่าพีท้ายิง

ทีสองขาหน้าค่าคลาดเทศบาล

ถ้าพีไกรมันกีวิ่งเสียทุกที

ไธสีแก้วมันเห็นแล้วว่าพีจริง

เวลาเนี้มีห้องอยู่กับพี

นั่นน่องสาวไว้สีแก้วคนที่สอง

แต่กลัวพีมันต้องกลืนผืนความอาย

ไว้สีแก้วมันกีรือยูดีดี

(ฉัน อรุณุต : อาการพัฒนา)

5.2.9. สือคนที่ฉลากแกลมโกลง บทต่อไปเรื่องนักรักนักรบของพ่วง บุญราษฎร์ ตอน สะหม้อ ขวัญเมือง นันทิยา พบรารดี สือคนที่ฉลากแกลมโกลง รู้เหตุเป็นปีกธุลีเป็นทาง เอา เปรียบคนอื่นซึ่งหน้า คือ สือสะหม้อซึ่งมีลักษณะดังกล่าว ดังนี้

นันทิยา	: พีเมืองเด็กร้องไห้
สะหม้อ	: ไอเมือง ผู้หญิงไม่ส่วนเสื้อเลยกวน่าเป็นนา
ขวัญเมือง	: เชอกงมีความทุกข์อย่างใหญ่หลวง คนที่นอนอยู่ข้างๆ กวน่าตายแล้ว
นันทิยา	: พีสาวไม่ต้องตกใจ ฉันมาดี เกิดเรื่องอะไรหรือกรุณาบอกฉัน นางที่ฉันอาจช่วยเหลืออะไรได้น้า
ราชรี	: ขอบคุณมากน้องหญิง ฉันขอราชรี อุยบ้านพ่อผัวแม่พัว ที่คำบลโพธิ์งาม
สะหม้อ	: อ้อได้ผัวแล้ว เสียดาย
ขวัญเมือง	: นั่นล่ะถูกของแก คนไม่ได้ผัวจะได้ถูกพรือ
สะหม้อ	: เรื่องนีคันแขกเขามีดีอ
นันทิยา	: ขอไทยฉะพีราชรี นีเอาเสื้อส่วนเสียก่อน เล่าเรื่องให้ฟังต่อไปจี สะหม้อ อย่าขัดจังหวะอีก
ราชรี	: ขอบใจ เออ เราถูกผู้ร้ายชื่อเสือยง ฆ่าพ่อแล้วเผาบ้าน พีพาแม่ผัวหนีพร้อม กับถูกมากกลางทางฝันตกหนัก แม่จันถูกทุบตีสาหัสประกอบกับตกใจและเสียใจมากเลขชาดใจตาย
นันทิยา	: ขอไทย สามีของพีจะอยู่ที่ไหน
ราชรี	: สามีพีเขาเป็นทหาร เราไม่ได้แต่งงานกันหรอก รักกัน ได้เสียกัน
สะหม้อ	: ได้เสียกันพันพรือ ไอ้มีมอง
ขวัญเมือง	: ถูกไม่รู้
ราชรี	: พีมีห้องค่า พอดีเข้าศึกษาเผาค่ายอินทร์แดง โคงยอดคุณไม่ลงท์เข้ามา แล้วเผาบ้านรายภูรท์อยู่หลายแคน มีบ้านของพีถูกเผา พ่อตาย แม่ตาย เขาซังไปอยู่กับพ่อแสงแม่จัน ห่านหึงสองรับไว้วยดี
นันทิยา	: ไอ่ น่าสงสาร พ่อحنน้อยคนนี้กินรักน่าเอ็นดู พ่อของเขายังเห็นลูกบ้างหรือเปล่า
ราชรี	: เปลาหารอก ยังไม่รู้ว่าเขายังไห้ ใจ เขายังเสกสรรค์ เสือยงกำลังปองร้าย เขารู้
นันทิยา	: เรื่องคนของแม่ พีราชรีจะทำอย่างไร

ราชรี	: ยังมีคดีแพคด้าน จะทิ้งไว้ก็ไม่ได้ จะนำไปก็ไม่ได้
นันทิยา	: ฝังไว้ก่อนคิดกว่า
ราชรี	: ก็ตีค่า
นันทิยา	: พี่สะหม้อบุคคลุณ
สะหม่อ	: คนแยกขาถือ ไม่ให้บุคคลุณคน มีเจ้าตัวให้มีเมือง
ขวัญเมือง	: เพื่อเห็นแก่นุษณะธรรม บุคคลอง (บุคคลุณ)
สะหม่อ	: ให้ลึกหน่อย เสืออาจมาด้วยชาติพ่อไปกินเสียได้
ขวัญเมือง	: เรียบร้อย ถึก 4 ศอก กว้าง 5 ศอก
นันทิยา	: ช่วยกันยกเศพหน่อย
สะหม่อ	: ไอเมืองมีงต้า บุคคลเข้าถือ
ขวัญเมือง	: บุพ (ยกพอ) ตัวยังอุ่นอยู่เหลือ ไอ้มือมีงบีดใหญ่
สะหม่อ	: แยกขาถือ ห้ามปีดใหญ่
ขวัญเมือง	: บุลงก์ได้
ราชรี	: น้อย ทราบใหญ่พย่าซีรูก ขอให้คงวิญญาณของแม่ไปสู่สุคติ หากลูกไม่ตายและมีฐานะดีขึ้น จะมาบุคคลของแม่ไปประกอบพิธีอย่างสมเกียรติ
ขวัญเมือง	: ราชรีคนนี้น่ารักจริง
สะหม่อ	: บุจะเอาทำถูกของบุ
ขวัญเมือง	: มีงมีถูกชายเหลือ ไอ้มือ
สะหม่อ	: ไม่มี บุจะเอาทำถูกของบุเอง
นันทิยา	: พี่ราชรีค่ะ ฉันขอนันทิยา นี่ขวัญเมือง นี่สะหม่อ เรามาจากปูรินทรานคร เพื่อเดินทางเจริญสัมพันธ์ในครีกับปรััญญาณคร
ราชรี	: สองนครนี้จะเลิกรบกันแล้วหรือค่ะ
นันทิยา	: ฉันจะใช้ความพยายาม
ราชรี	: คีมากค่ะ ขอให้เป็นเช่นนั้นเด็ด
นันทิยา	: พี่ราชรีเป็นเมืองของทหาร และถูกข้าศึกเผาบ้าน สามีก็หายสาบสูบ ทางที่ดีพี่เดินทางไปปรััญญาณครกับฉัน ทางราชการจะช่วยเหลืออย่างเดี๋ยวนี้ที่
ราชรี	: ตกลงค่ะ อาย่างอื่นพี่ไม่มีทางเลือกแล้ว
นันทิยา	: ฉันจะช่วยเหลือพี่เดี๋ยวนี้ สะหม่อช่วยอุ้มถูกของพี่ราชรีหน่อย
สะหม่อ	: อุ้มเดี๋ก ๆ แยกขาถือ

ช่วงเมือง : ด้านขึ้นแม่เด็กคละ
สะหนือ : แม่เด็กอุ้มได้แยกไม่ถือ

(พ่วง บุญรารัตน์ : นักวิเคราะห์)

6. การเล่นคำเล่นภาษา

การเล่นคำเล่นภาษา คือ การใช้คำให้ภาษาให้พลิกแพลง อาจจะเป็นการเล่นคำ คือ ใช้คำเดียวกันแต่คนละความหมายกัน หรือใช้คำให้เป็นประโยชน์แก่ต้น การเล่นคำเล่นภาษา ปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลกในเรื่องรักนิรันดรของพ่วง บุญรารัตน์ ตอนผู้ไห庾พูนพบสมการสิน เท่ง หนูนุ้ย ใช้การเล่นคำเล่นภาษา "หมาย" กับ "ถังน้ำ" ดังนี้

สมการสิน :	เยรนุ้ย คุชิโครมา
หนูนุ้ย :	ผู้หาเสียงผู้แทน
เท่ง :	ไม่ใช่ขาเลือกตั้ง ไปแล้ว
หนูนุ้ย :	หาเสียงปูพื้นฐาน ไว้ก่อน สมัยหน้าสมัครอีก
เท่ง :	มีทหารมาด้วย มา กัน 3 คน (ผู้ไห庾พูนกับทหาร 2 คน เข้ามา)
ผู้ไห庾พูน :	ขอโทษหมวดไม่
หนูนุ้ย :	วันนี้ไม่มีหมาย มีแต่ถังน้ำ

(พ่วง บุญรารัตน์ : รักนิรันดร)

ตัวอย่างที่ 2 บทคลกในเรื่องเทพธิดาองของฉัน อรุณ ตอนเท่งสนทนา กับ โทาง ใช้การเล่นคำเล่นภาษา "ตัว บ" กับ "บอ" และ "ยาว" กับ "ลีก" ดังนี้

โทาง :	พี่เจ้า ถ้านร้ายมีตืนแล้วเราทำพร้อมจัดเดินจะพี่เจ้า
เท่ง :	แล้วตืนไปไหนเสียล่ะ
โทาง :	สมนุติว่าเราจะมาไม่มีตืน
เท่ง :	ก้าเราไปเหมือนกับเสียเหละ
โทาง :	แล้วเราไม่ทางยาวเหมือนกับเหอ
เท่ง :	ตามใจหนึ่งเหละ ทางยาวทางสัน

- โท่ง : แล้วพี่เข้าว่าทางยาวไ้อีไหร ทางสันไ้อีไหร
 เพ่ง : ทางยาวก้าง ทางสันก้าแพะนีนแหละ
 โท่ง : เห็นแรกกูอยู่โรงเรียน คุยสอนว่าทางยาวนี้ตัว ป ทางสันตัว บ แต่นองถ่ายรา
 จริง ๆ พอกได้สาวสายหมากันคอคอกแหละ
 เพ่ง : ไอ้นั่นเขาเรียกว่าบ่อสึก เขาไม่เรียกบ่อยาวที่ลีดะ
 โท่ง : เวลาหมันดื่นอยู่ในคินคอคอกแหละเขาเรียกว่าสึก ถ้าเวลาดอคดอคดังตั้งไว้บนคิน
 แล้วเขาไม่เรียกว่ายาวเหรอ

(ผู้ อรุณ : เทพธิดาแดง)

ตัวอย่างที่ ๓ บททดสอบเรื่องโอรสสนอกบลังก์ของสุภาพ ชุมยวง ตอนสะหม้อซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมอวERVERY กับขวัญเมือง ซึ่งเป็นชาวไทยพุทธ ใช้การเล่นคำเด่นภาษาระหว่าง ไทย กับ แขก ดังนี้

- สะหม้อ : ไอเมืองคนไทย ดิพรือ ส่วนมากยากจน ไม่มีสมบัติอะไรเลย
 ขวัญเมือง : อือ... ไอหน้อ คุโโตกคนไทย คนไทยมีสมบัติยะอะ
 สะหม้อ : เช่น ไออีไหรนั่ง
 ขวัญเมือง : เช่น ร.ฟ.ท. รถไฟไทยaha ร.ฟ.ช. รถไฟแขก หาไม่ หา ของสุขัง ไออีไหรนั่ง
 สะหม้อ : หนึ่งหนอกล้ายแขกหา หนอกล้ายไทย หาไม่ หา
 ขวัญเมือง : ผ้าลายไทย หา ผ้าลายแขก หา ไม่หา
 สะหม้อ : เซี่ยงแขกผู้มีเกียรติ หา เซี่ยงไทยผู้มีเกียรติ หา ไม่ หา
 ขวัญเมือง : บริษัทไทยสมุทร หา บริษัทแขกสมุทร หาไม่ หา
 สะหม้อ : สำมแขก หา สำมไทย หาไม่ หา
 ขวัญเมือง : อ่าวไทย หา อ่าวแขก หาไม่ หา
 สะหม้อ : ใต้รับแขก หา ใต้รับไทย หาไม่ หา
 ขวัญเมือง : กรุงสุ ใจทัยหา กรุงสุ ใจแขก หาไม่ หา
 บ.ค.ท. หา บ.ค.ช. หาไม่ หา
 เมียร์ไทย หา เมียร์แขก หาไม่ หา
 อุกสะหม้อไทย หา อุกสะหม้อแขก หาไม่ หา แล้วกะ...
 แล้วกะเปลือกสะหม้อไทย หา เปลือกสะหม้อแขก หาไม่ หา

(สุภาพ ชุมยวง : โอรสสนอกบลังก์)

7. การให้ตัวละครตีความประสนการณ์ผิด

การตีความประสนการณ์ต่างกัน หรือตีความประสนการณ์นั้น ๆ เป็นครั้งกันข้าม หรือส่วนกับความรู้สึกสามัญ ก่อให้เกิดอาการผิดขันได้ ในวรรณกรรมหนังตะลุงนิยมใช้กลวิธี สร้างอาการผิด โดยให้ตัวละครตีความประสนการณ์ผิด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลอกในเรื่องยอดกตัญญูของกัน ทองหล่อ ตอนคำบ้าพูดคุยกับ ขอดทองขณะอยู่บ้านคอบระวังรักษาพระศรีเมืองຄอกับเจ้าหญิงสุภารัตน์ ใช้กลวิธีให้คำบ้าตีความ ประสนการณ์ คือ ตีความ รักษา สังสาร และ สะเดา ผิดเป็น รักษาหมู สังข่าวสาร และ เสพ กาม ดังนี้

คำบ้า :	ไกรไม่นอนให้หลับเสีย ไกรไม่หลับอย่าตื่น ไกรนอนไม่ตื่นให้ยกขึ้น ยกไม่ขึ้นให้ตั้งลง ถ้าไม่ลงมันกวนตามแม่อี้ไปนา พอแม่มันหลบเย็คแม่นให้ลูก ร้องเข้างเริน
ขอดทอง :	คนบ้า ถูกว่าให้เขาเอาไปสุราณภูร์ไปรักษา
คำบ้า :	เขาเอาไปสุราณภูร์ ถูกลบเสีย ถูกไม่รักษา รักษาถูกทำคอก ปล่อยดุดดัดให้ลุน เพื่อน เพื่อนยิงตายหาสังสาร เรากางสาร ส่งไป ๆ เขาจับที่สะเดาหนัก ที่เคานักแรงหมาได้ เป็นเอวอีตัย

(กัน ทองหล่อ : ยอดกตัญญู)

ตัวอย่างที่ 2 บทคลอกในเรื่องนักรักนักรบรของพ่วง บุญราษฎร์ ตอนหนูนุ้ยปรากรกับ เหง่เสียคายครุญา เพราทรมน่าไว้ว่าเริงฤทธิ์จะฆ่าครุญา ใช้กลวิธีให้ตัวละคร คือ หนูนุ้ยตี ความประสนการณ์ผิด คือ ตีความ ใจ ว่าเป็นอวัยวะเพศชาย ดังนี้

หนูนุ้ย :	ตายเพ งาน่าเสียดาย เรื่องสายไม่พันครุญา นิวเรียวเหมือนเทียนชั่วนั้น
แขนอ่อนยวหมื่นงวงช้าง เอวกว่าหมื่นมดแดง ตัวดำเนินเหมือนดาวรุ่ง ฟันแกวยาว
สุดวย เวลาส่ายสายลมเหมือนเส้นไหม หูแกวยาวเหมือนคอกกุหลาบ พันแก
ขาวเหมือนไข่บุก แก้มแดงเหมือนม่วงพิมเสน ใบหน้าสวย เท่งเหอใบหน้ารูป
นี้เขารี้กใบหน้ารูปคอด
เหง่ :	ใจนุ้ย ถูกพังเพลิน ไม่นีกว่ามึงเหมร่องพันนั้น สายพรือหน้าเหมือนรูปคอด
เหง่ :	พรือไม่สวย ถูกถ้าหากเมียกุเลือกเอาหน้ารูปนี้

เหง : ไหనรูปพันพรือ
 หนุนชัย : ใบหน้ารูปไขว้ ๆ
 เหง : อ้อพันนี้เขารียกหน้ารูปไป
 หนุนชัย : ใช่แหลก

(พ่วง บุญราษฎร์ : บุญนำกรรมพาก)

ตัวอย่างที่ ๙ บทคลอกในเรื่องความแห้งฟ้าของภารณ์ ไชยรัตน์ ตอนสะหม้อเด่า
ประสบภัยต้อนโดยสารรถไฟจากจะนะไปหาดใหญ่แก่บัญเมือง ใช้กลวิธีให้ตัวละครตี
ความประสบภัยผิด คือ ให้สะหม้อตีความ ตีหม้อ ว่าตีตน ดังนี้

สะหม้อ : ไอเมือง วันก่อนฤกโดยสารรถไฟจากสถานีจะนะไปลงสถานีหาดใหญ่ พาก
 จักโกโก้ที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ กันฤก ๔-๕ คน หมันพูดกันว่า ถึงหาดใหญ่บันอี้ตีหม้อ
 อะไรมะหมันอี้ตีฤกพรือ
 บัญเมือง : พรือ ตีไม่ได
 สะหม้อ : หมันอี้ตีฤกพรือ ฤกไม่ใช่ไฟเมือนหมึง พอดึงสถานีรถไฟควนจะ ฤลุงเดินเสีย
 แหลก
 บัญเมือง : อ้อ...ไอ้มือปัญญาครับ ตีตัวเดินเลย

(ภารณ์ ไชยรัตน์ : ความแห้งฟ้า)

8. การใช้การพูดสองเสียงเด่นลึ้น

การพูดสองเสียงเด่นลึ้น คือ การพูดสองแการเรื่องอื่นเข็น ขณะที่เขากำลังพูดอยู่อีก
 เรื่องหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนตะเร็ง จึงก่อให้เกิดอาชนภัยขันได้ การใช้การพูดสองเสียง
 เด่นลึ้นปรากฏมากในวรรณกรรมหนังตะสุก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๑ บทคลอกในเรื่องห้อคำสาปของพ่วง บุญราษฎร์ ตอนฤาษีพรหมเมศ สี
แก้ว ยอดทอง สนหนา กัน ใช้กลวิธีพูดสองเสียงเด่นลึ้น คือ ให้ยอดทองพูดเรื่องอื่นเข็น
มา ดังนี้

- พระมเมศ : แสนพล สีแก้ว ยอดทอง ทั้ง 3 คนมีความขมักเขม้นในการเรียนวิชา จะได้แค่ไหนเพียงใด อุยที่พื้นเพของแต่ละคน แต่เจ้าทั้ง 3 คน ได้เชื่อว่าเป็นผู้มีวิชาทั้งทางเพลงนวย เพลงคำน บรรกวิทยา รวมถึงวิชาอื่น ๆ โดยรวมมากล่าวไว้ว่า สินรู้ไม่เท่าชานาญ
- ยอดทอง : ครับอาจารย์ สินชานาญ ไม่เท่ามือคสำา สินมือคสำา ไม่เท่าหล้าแล สินหล้าแล ไม่เท่าแซ่ใน
- พระมเมศ : นายทอง ถูกคุณไม่จบมีงะฤทธิ์นักกลางปัลส่อง เสียนรรยาท ให้ผู้ใหญ่พูดก่อน
- ยอดทอง : กำนันพูดทีหลัง
- พระมเมศ : มีงมีนิสัยสอดส่องอยู่ชั้นนี้จึงเอต้าไม่ได ผิดกับนายสีแก้วเป็นคนางานอาการ
- ยอดทอง : และที่เทียบกัน ไม่ติด ยอดทองมีผมหักโคกคุดคำ แต่สีแก้วเป็นคน
- สีแก้ว : น้องทองจะว่าพี่เป็นคนหัวล้าน ระวังปาก
- ยอดทอง : ไม่ใช่จะว่าคุณหัวล้าน คุณเป็นคนที่ไร้เกศา

(พ่วง บุญราษฎร์ : ดือคำสาป)

ตัวอย่างที่ 2 บทตลอดในเรื่องดอกฟ้าละ่องดินของนืน อรุณ ตอนหนึ่งศักดิ์อาณาด
แคนนอน จังพາลหาเรื่อง โถ่ คอยหัวส้อ ใช้กลวิธีพูดสอดส่องเล่นสืบ ดังนี้

(หนังศักดิ์)

หนังศักดิ์เยี่ยเล่นคำรามหลอก
ฟื้มือกุศลศึกศึกคนอง

(โถ่)

พระทรงศักดิ์ยินสุดสารบอกร

(หนังศักดิ์)

ในวันนี้กุจเชือดเสือคชawan

(โถ่)

ครั้นถูกมีศรรณะมันเหมือนพ่อ

(หนังศักดิ์)

มีเชิงรักหักสาวทประมาทกัน

ไี้บ้านนอกตัวระฆ่าทำหองหอง
มึงจะต้องถึงวันบรรลัยลา

นึกไม่ออกอะไรก็ตามเมื่อนมัจฉา

ส้างบทาบทาชัยให้หายคัน

ตัวตืนต่อเมื่อนแม่จึงแปรผัน

สกุลเก่าแผ่พันธุ์มีงจัญชาล

(ไฟง)

จึงรู้ว่าม้าตัวนี้มันมีฤทธิ์

จะจะคิดจับไว้ให้เข้าหลาน

(ท่านศักดิ์)

ไอกาค่าต่าชาติสารณ์

คิดต้องการสูชิยาดออกพ่างงาม

(ไฟง)

ม้าตัวนี้คือข้านเจียวหลานเอี้ย

เป็นกระเทยเขียวเพชรไม่เข็ขาดาน

(ท่านศักดิ์)

ถ้ารักชื่օาคนให้สมนาม

ແຍ່ງສາງມາມີນັກຸມາສູ້ກັນ

(ไฟง)

พางນອກມนตร์กลเด่นหกเท่านี้ให้

จะจับได้ด้วยพระเวทวิเศษขยัน

(ท่านศักดิ์)

โชคดีจึงวันนี้มาพบกัน

ดุจะพินสีชายให้ตายเตียน

(ไฟง)

ทั้งวงหวายสายเอกเสกประดับ

ไว้สำหรับผู้กรัง เช่นบังเหียน

(อาทิตย)

นายอาทิตยแสนกล้าวิอี้ตัวเบียน

ไม่wareวีญวิงวงเข้ากลางไฟร

(ไฟง)

พอเข้าครู่รู้สึกให้นึกແດນ

นวยเชือกແล่นลงมหาชนลาไทย

(ท่านศักดิ์)

ท่านศักดิ์สุดแสนเคืองແດນใจ

จึงอุยໄລบັນບຸກເຂົາຮູກນ

(ไฟง)

กระโ叱โครม โถมถึงเข้าดึงหนวด

มังกรหลวงกระหัดหั้งกัดขบ

(อาทิตย)

เจ้าอาทิตย์วิชาไม่กล้ารบ

จึงหลีกหลบวิ่งวุ่นพัลวัน"

(มึน อรุณ : คงกีฬะօອงคິນ)

ท้าอย่างที่ 3 บทคลกในเรื่องคอกฟ้าและองคินของนิน อะมูต ตอนอาทิตย์กล่าวชม
พระธิคากุศลตรา ไฟ่งคงยั่วส้อ ใช้กลวิธีพูดสอนเสือกเล่นลืน ดังนี้

(อาทิตย์)

นายอ่าคณชุมว่านึองว่องจริงจริง
ขอสมัครเป็นมิตรสุจิตรา
(ไฟฟ้า)

นึองเอ็นดูซูช่วยพระก้าวยบวช
ให้พระหน่อวราษฎรากาวย

(อาทิตย์)

พีขอนคุณสุจิตราแม่ต้าพี
(ไฟฟ้า)

เข้าข้าวเหนี่ยวหวานหัวตามหัวบอกหัวท่าหลอกหลวง
ไปเล่นวัวแพ้สองคู่อยู่ไม่รอด

(อาทิตย์)

อันความดีพีหมายจะตอบแทน

(ไฟฟ้า)

เหาเก็บเมี้ยค่าบ่อนไม่ห่อนให้
ตำรวจจับหมูหมามาโรงแพ็ก

ไม่สมหวังน่ารักเชือนักหนา
จะคิดค่าคุณคนไปจนตาย

ติดทองหลวงสองแผ่นดักແลงขาย
ชื่อผ้าร้ายโไมงส้มด้มยอดคง

คุณความดีเที่ยบเท่าภูเขาหลวง

ถูกปีกหลวงครึ่งน้อกหลอกตาแพ่น
ลักษณะหอดแม่ทำสีทำแพ่น

เป็นสำคัญมั่นแม่นแน่นอนนัก

ขึ้นแลบปลายดันยางจนปางหัก
เอามือควักหยุดหยานส้มขาวเปียก
(ฉัน อรุณ : คอกพ้าละลองดิน)

9. การใช้กลวิธีเกลือจิมเกลือ

การใช้กลวิธีเกลือจิมเกลือ คือ ใช้กลวิธีให้ตัวละครใช้คำพูดโดยที่หันกัน เจ็บแสบ พอ ๆ กัน ก่อให้เกิดความสะใจหรือเกิดอารมณ์ขันได้ การใช้กลวิธีเกลือจิมเกลือปรากฏมาก ในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลกในเรื่องคอกพ้าละลองดินของฉัน อรุณ ตอนคิกว่ากลอนโนรา
ได้ต้อนกับปราบ ติกใช้กลวิธีเกลือจิมเกลือ คือ ให้ปราบได้ตอบที่สะไ ดังนี้

(คิก)

เข้ามานั่งผินหน้าไปข้างออก
พระพายพัดมาเร่นรื่น

ไม่น่าพาเที่ยวคง
กลวงจนเห็นถึงเพศาน

(ปราบ)

ขอถึงจะกลางสักเท่าไหร

(คิก)

ขอขับเรื่องพระราบทโนราษ
แสงวายอนให้กินสุราจึงนำพูดชาไปพลาส
พระร้องตามคั่วความรักห่วง

(ปราบ)

เมรีซึ่นขอบแต้วตอบชา

นั่งชนคอกรั้สคง

ส่งแต่ก็ถืนไม่น่าห่วง

เพราะกลวง nokกลวงใน
น้ำเหลืองซ่านช้อยไหล

ไม่เอาหีแม่ไครมากลวง

ทำพูดหวานกันเมรีแก้วฟื้อย่างหนทาง
แต้วร้องตามนางนางนองบอกแจ้งไม่แพร่งพระ
ตามว่ารสดวงรูปหล่อต่อใจหาย

หายไม่หายก็ไม่แน่แต่ไม่เกี่ยวกันหีแม่ไคร
(ฉัน อรบุตร : ตอบที่้าะ่องคิน)

ตัวอย่างที่ 2 บทคลกในเรื่องอาทารพล์สาวาทของฉัน อรบุตร ตอนที่สอง โถกกลอนสำคัญ กับนางสนม ใช้กลวิธีเกลือจิมเกลือ คือ ให้สนมโถกตอบที่สะใจ ดังนี้

(ตรีอุ)

จะเล่นสำคัญเราหัดนกเมือง
เล่นได้ก็ไม่สันทัด

(เท่ง)

พีมาพบนักกตองบังอ่อนอยู่นະหนู
จะนั่งเล่นนอนเล่นเชอกจะเป็นทุกอย่าง
หากถือคำพีสำคัญน้องช่วยยกขึ้นให้พัน
น่องเคยเล่นสำคัญน้องเคยหัดมานกคล่อง
ขอฝ่ากร่างฝ่าตัวพีนีกกลัวแต้วสิหง

(สนม)

ได้ฟังคำช้ำขอเหมือนปลายหอกเข้ามาปัก ไี้ตัดหัวช้ำนักมาพูดซักพูดเยี้ยง
ใจเขากิดเป็นอย่างไรที่พูดในพูดหม้อ

พวกราไม่เชื่องในเรื่องสำคัญ
พวกราเพ็งหัดเป็นสำคัญนกเมือง

เต่นสำคัญให้พีคุสินะแม่พุกใบเหลือง
ดูกองหอยเชอกว้างเหมือนปากทางรถเครื่อง
หินอาจอนนารองกันเข้าสิมเม่นตามลือง
ดูกองพายท้ายพองอย่างนีต้องเจาเรื่อง
พีมีอ่อนงอนน้อเพราะกลัวแม่หน้อใบเขื่อง

ห้าจีบปากจีบคอว่าเรามีหน้อใบเขื่อง

เชิญไปปามคุณแม่ที่เกิดแกมานหนึ่งคน
ไปปามแม่ของแกคุเขากรูซึ่งกว่าหนึ่ง
น้องยังเด็กอยู่แท้ที่ไม่เหมือนแม่ของแกคอก
เข้าเฝกเข้าแขกออกเหมือนปากตรอกหลักเมือง
(คืน อรุณ : อาจารย์พญ์สาวาท)

ตัวอย่างที่ 3 บทคลกในเรื่องเกลือจิ้มเกลือของฉัน ทิพย์วารี ตอนขักษ์พรายประสีทช
ได้ตอบกับฤาษีสักกาวาทใช้กลวิธีเกลือจิ้มเกลือ คือ ให้ฤาษีสักกาวาทได้ตอบที่สะใจ ดังนี้

(ขักษ์พรายประสีทช)

เราอาจผิดคิดผลควบคุนผิด
อาจารย์ผิดคิดคิมย์พลาดมันชาติเลว
นำสูกพามาเพียร ให้เรียนเวท
มาร ไกรธัชกัคพันตัวสั่นรัว
(ไฮคีสักกาวาท)

พระไยกีจีหน้าว่าไอืน
มันลักษณะบอบซักแอบรักกัน
ท่านจะหักหรือจักห้ามเด็กยามรัก
เมื่อต่อหน้าว่าสอนมันอ่อนโยน

เชื่อสนิทผิดคนด้วยเมื่อันหลัดเหว
ส่วนแต่เหลวไหลทำให้เข้ามัว
มิใช่จนนาอีให้มหาหัว
เข้าตีตัวอาจารย์ท่านหลักทัน

กูอีทำพรือสักที่เมื่อหีมัน
ไม่ใช่นันดังเบรี้ยงเหมือนเสียงโภน
ต่อให้ชักบองท่ามันยังผ่าโภน
วิสัย ใจลับหลังแล้วไครอีเที่ยวันนี้ fierce war
(คิว ทิพย์วารี : เกลือจิ้มเกลือ)

10. การใช้และไม่ใช้เหตุผล

การใช้และไม่ใช้เหตุผล คือ การอ้างความจริงที่เป็นจริง ได้แต่ไม่ใช่ความจริง หรืออ้าง
เหตุผลที่เป็นจริงเสียจนน่าหัวเราะ การใช้และไม่ใช้เหตุผลสร้างอารมณ์ขันปราภูในวรรณ
กรรมหนังตะลุงบางเรื่อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 บทคลกในเรื่องยอดกตัญญูของฉัน อรุณ ตอนกนัญชริย์พันธุ์จะให้เสนา
นำอาหารเสียงรับรองพระแสงธรรม ใช้กลวิธีและไม่ใช้เหตุผล ตอนบรรยายอาหารต่าง ๆ ดัง
นี้

“เปิดหม้อข้าวสารขาวแห้งแห้ง
ทอดกรอบไม่คานถูกหวานเจียว
ทำญี่ปุ่นรักษาสันเกีก
ไอกล้วยงามน้ำแคงแกงมีคพก
หันแลของหวานไม่หวานเปิด
เหลือกชุดดานบินน้ำตาลหวานพอไป
เปิดແລ້ມ້ອແກງນໍາແຄງນຳເຂົ້າ
ຕົ້ມງົບເຂົ້າແກງຂານລາບຄາງຄກ
ແຊ້ຍັງເສີ ອກຕົ້ມເຄີມລູກສຸນເຊື່ນສົບທິກ
ເຫັນທ່ອນກປິນສັ້ນດ້ວຍນິ້ນດຶງໃຈ
ລູກຮະເປີດນຳເຂົ້ມມົດເສື່ອນໄສ
ກິນແສ້ໄປລອຍໜ້າອູ້ໂຮງພຍານາລ
(ฉบับ อรุณ : ຂອດກຕ້ງໝູງ)

ตัวอย่างที่ 2 บทคลอกในเรื่องแห่งอธิษฐานของฉัน อรุณศุต ตอนยักษ์แสงโพยมช่วยชีวิตภัยมาศจากทะเล ใช้กลวิธีใช้และไม่ใช้เหตุผลตอนแสงโพยมตามภัยมาศ ดังนี้

(ภัยมาศ)

ขอบคุณที่ได้ช่วยไม่มีวัฒนอด
(แสงโพยม)

เรื่องอะไรที่ตกมากกลางวารี
คงไม่ใช่ความประสงค์จะลงเล่น
เห็นปลาหลายมีมแม่นจมแก้มเมล็อง
ใช้ตัวร้ายนายกองร่องหัวร่อ
แล้วอย่าคิดว่าปลาไม่ฟ้ามันทางรุณ

พากเรารอคเพราะ ใจรักของยักษ์

หรือเสียบที่กับศัตรูคู่เด้นເຄືອງ
ไม่ใช่เช่นสายน้ำในลำแม่นົງ
ເສີຍທີມເຄືອງອູ້ໃນครัวจะคໍ່าຄຸມ
ວ່າສີ້ໜ້ອສີ້ຄັນໄມ່ພັກປັນລູກໜຸນ
เพราະພວກຄຸມກິນປຳລາມຫ້ານາ
(ฉบับ อรุณ : แรงอธิษฐาน)

**ตัวอย่างที่ 3 บทคลอกในเรื่องนาทกรเห็นอเมນของฉัน อรุณศุต ใช้กลวิธีใช้และไม่ใช้เหตุผล ตอนคนกุชาดตอบคำถามแก่นญິງในبار์ที่มาสอบตามตนเพราະຄວາມอยากรู้ຈຳກິນຄວ
ดังนี้**

“เชօຍາກທຽບຄວາມຈົງທຽອນນອງແກ້ວ
ແຕວກະບົ່ມພັ້ງງານານຄຣ
ຂນາດເມືອງສົງຂລານຣາຊີວາສ
ພັກຖຸງກັນເມືອງຕຽງກີຍັງອູ້ທຸກວັນ

ຟີກແລ້ວກີ້ຕ້ອງນອກໄມ່ຫລອກຫລອນ
ສມຍກອນກັນດີຍົນໄມ່ໃຊ້ທີ່ເດີວັນ
ຈັງຫວັດຕາເສມຍກອນນົກສວຣົກ
ສມຍນິ້ນກູ້ເກີດເພັດບຸຮີ

เมืองประจำเครื่องขันธ์วันสงกรานต์
เขตสุคุณไม่ต่อ กันกับสุพรรณบุรี

พวกราชการแต่ร่วงลงแม่ข่าย
ปัจจานีกับสำปางห่างไกลกัน”
(คืน อรุณ : ชาตกรเหนือเมฆ)

